

har gett ut en historisk roman, med händelseförloppet förlagt till ofärdsåren i Finland 1916-1919.

Man är ju inte van med att Ericsson publicerar sig i denna genre. För drygt 50 år sedan skrev han några livfulla sjöromaner, men lejonparten av hans författarskap har bestått av essäer och avhandlingar med marin-historiska och arkeologiska ämnen.

Romanen har getts titeln **Överste i avsked**. Detta syftar på huvudpersonen i romanen, en pensionerad överstelöjtnant, med långvarig tjänst i den ryska försvarsmakten och vid det kejserliga hovet i S:t Petersburg.

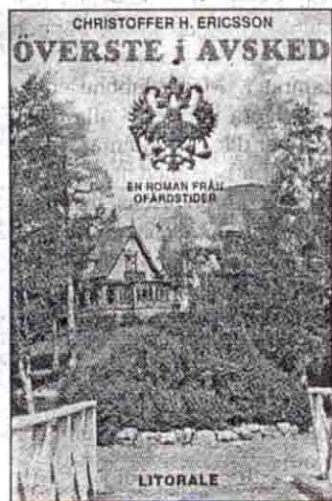
Översten (så tituleras han genomgående) är återbördad till sina faders land, förvirrad, nästan förlamad efter upplösningen av allt han ägnat sitt liv, tsarens rangregementen, det bekymmersfria hovlivet. Han sitter i en gammal kråkslottslignande sommarvilla i Helsingfors skärgård och söker återknyta förbindelserna med den högreståndskrets som varit (är) hans närmaste släktingar.

Romanen har ingen egentlig intrig, den är inte heller spännande i vanlig mening eller försedd med ett överraskande slut.

Överste i avsked bjuder helt enkelt på ett slags historiektion, en genomgång av händelseförloppet under några händelseladdade, ödesdigra år i början av seklet, då vårt land skakade av sig det ryska oket och blev självständigt.

Det är givet att relationen ges genomgående ur berättarens-Överstens (och släktkretsens) perspektiv. Det historiska ske-

endet kan sägas bli återspeglat i reaktioner och samtal. Något ingripande är det inte fråga om. Synvinkeln är alltså snävt högborgerlig, ibland kan resone-

manget känns väl ensidigt. Men Ericsson har inte strävat efter något slags objektivitet, och hans huvudperson blir – betraktad mot bakgrund av hans livssituation – fullt trovärdig.

Författaren tillåter sig inga friheter i fråga om redovisningen av det historiska händelseförloppet. Huvuddragen tecknas konsekvent – med god utblick över viktiga bakgrunds-faktorer.

På detaljplanet får läsaren – liksom i förbigående – känedom om krigshistoriskt-politiskt ytterst märkliga tilldragelser, som dagens läsargeneration med säkerhet inte har en aning om.

Sålunda redovisas utförligt för ett angrepp på den ryska (sovjetiska) krigsflottan i Kronstadt, utfört på sensommaren 1919 av en torpedbåtsflottilj, en

avdelning av en engelsk eskader på flera tiotal enheter som hade Björkö-Koivisto i Viborgska viken som bas. Under anfallet sänktes åtminstone två ryska slagskepp och en kryssare. Det är att märka att inget krigstillstånd rådde vare sig mellan England och Ryssland eller mellan Finland och Ryssland. Det hela utspelades under den förvirrade (virriga) politiska situationen efter den ryska revolutionen, då vita, kontrarevolutionära armeer marscherade mot Petrograd och då finländska frivilligkårer opererade långt inne i Östkarelen. Det är knappast överraskande att detta märkliga intermezzo mycket sparsamt berörs i vår historiska litteratur.

Överste i avsked har en mycket tilltalande yttre utstyrel, men textmassan är inte lika säkert utformad. Det förefaller som om dagens tryckerier inte längre kan få sina datorer att producera rader med korrekt avstavning. I stället griper man till nödlösningen att trycka hela meningar (eller delar av meningar) med spärrad stil – trots att det alltså inte är fråga om att understryka betydelsen av något, vilket är spärningens egentliga syftemål. Besynnerlig är också vanan att strö ut onödiga (eller missvisande) citations-tecken samt att utrusta vanliga institutionsnamn i löpande text (t.ex. Senaten) med stor begynnelsebokstav. Författaren kunde alltså ha hållit sitt tryckeri i något stramare tyglar – för att göra sin intressanta text full rättvisa.